

چگونگی به شهادت رسیدن مختار در 1366 سال قبل

بر پایه گزارش طبری، مختار ثقفی در چهاردهم رمضان سال 67 هجری و در سن 67 سالگی به شهادت رسید و 6 هزار تن از یارانش گردن زده شدند.

14 رمضان، سالروز شهادت مختار

چگونگی به شهادت رسیدن مختار در 1366 سال قبل

بر پایه گزارش طبری، مختار ثقفی در چهاردهم رمضان سال 67 هجری و در سن 67 سالگی به شهادت رسید و 6 هزار تن از یارانش گردن زده شدند.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه فارس، کوفه در جریان نهضت توأبین، تحت سلطه حکومت عبدالله بن زبیر بود، به این جهت و به دلیل دشمنی وی با اهل بیت (ع)، جنایتکارانی که به دستور ابن زیاد، حادثه خونین کربلا را پدید آوردند، مشکلی نداشتند.

همچنین آنان از نهضت توأبین به رهبری سلیمان بن صُرد نیز احتمالاً احساس خطر جدی نمی‌کردند؛ زیرا هدف اولیه آنها، براندازی حکومت شام بود و می‌دانستند که به این هدف نخواهند رسید؛ اما از حضور مختار در کوفه، جداً احساس خطر می‌کردند.

به همین جهت، پس از خروج سلیمان بن صرد و یارانش از کوفه، سران سپاه ابن زیاد (مانند: عمر بن سعد و شَبَّث بن ربعی) که قدرت رهبری و فرماندهی مختار، آگاه بودند و هدف او را قیام می‌دانستند، نزد عبدالله بن یزید، کارگزار ابن زبیر در کوفه، آمدند و گفتند: «مختار بر شما، سختگیرتر از سلیمان بن صرد است، سلیمان، خروج کرد تا با دشمنان شما بجنگد و آنها را در برابرتان رام و آرام کند؛ ولی از شهرهای شما بیرون رفت؛ اما مختار قصد دارد که در شهر شما، به شما بتازد. پس به سوی او حرکت کنید و او را در آهن ببندید و در زندان، حبس کنید تا کار مردم، راست و درست شود«. (تاریخ الطبری، جلد 5، صفحه 580)

با این توطئه، مختار، بازداشت شد؛ اما وی در زندان نیز به فعالیت خود، ادامه داد و هنگامی که اطلاع یافت که سپاه سلیمان بن صرد شکست خورده و باقی مانده سپاه وی به کوفه بازگشته‌اند، درنامه‌ای محرمانه سران آنها را به همکاری دعوت کرد.

چندی نگذشت که مختار با میانجی‌گری عبدالله بن عمر -که شوهر خواهرش بود- از زندان آزاد شد و هوادارانش را سازماندهی و آماده نبرد کرد.

شب دوازدهم ربیع اول سال 66، قیام مختار با حرکت گروهی مسلح به فرماندهی ابراهیم بن مالک اشتر به سوی خانه مختار آغاز شد. کوفه در حکومت نظامی به سر می‌برد. نظامیان راه را بر ابراهیم و همراهان وی بستند؛ اما آنها فرمانده نظامیان را کشتند و نیروهای تحت فرماندهی وی را فراری دادند.

مختار، در همان شب، رسماً فرمان قیام عمومی را صادر کرد و نیروهای وی با شعار «یا ثارات الحسین« (ای خون‌خواهان حسین) با نیروهای دشمن، درگیر شدند. درگیری‌ها ادامه داشت تا این که در ربیع الثانی سال 66، آخرین سنگرهای دشمن سقوط کرد و شهر کوفه به طور کامل به تصرف هواداران مختار درآمد.

مختار، پس از مسلط شدن بر اوضاع، درصدد جست‌وجوی جنایتکاران کربلا برآمد و بسیاری از آنها را دستگیر کرد و کشت؛ اما فرمانده مستقیم عملیات کربلا، یعنی ابن زیاد، هنوز زنده بود. او با سپاهی که شمار آنها به 80 هزار نفر می‌رسید، از سوی عبدالملک بن موران، مأموریت داشت که قیام مختار را سرکوب کند.

سپاه مختار به فرماندهی ابراهیم بن مالک اشتر، در ذی‌الحجه سال 66، به سوی لشکر ابن زیاد -که به مرزهای شمال غربی عراق نفوذ کرده بودند- حرکت کردند.

نبرد سنگینی میان دو لشکر در گرفت و در عاشورای سال 67 قمری، سپاه شام، شکست خورد و ابن زیاد به هلاکت رسید.

بر پایه برخی گزارش‌ها، مختار سر ابن زیاد را برای امام زین‌العابدین (ع) فرستاد. ایشان مشغول خوردن غذا بود که فرستاده مختار، سر ابن زیاد را نزد ایشان آورد.

هنگامی که ایشان، سر ابن زیاد را دید، سجده شکر گزارد و فرمود: «الحمد لله الذی أدرك لی ثأری من عدُوّی، وَ جَزَى الله

المُختارَ حَيرًا. أَدْخِلْتُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ وَهُوَ يَتَغَدَّى وَرَأْسُ أَبِي بَيْنَ يَدَيْهِ، فَقُلْتُ: اللَّهُمَّ لَا تَمِيتَنِي حَتَّى تُرَبِّيَنِي رَأْسَ ابْنِ زِيَادٍ؛

ستایش، خدایی را که انتقام خون مرا از دشمنم گرفت! خداوند به مختار، پاداش خیر دهد! بر عبدالله بن زیاد وارد شدم، در حالی که غذا می‌خورد و سر پدرم در برابرش بود. گفتم خداوند! مرا نمیران تا زمانی که سر عبدالله را به من، نشان دهی.

از امام صادق (ع) روایت شده که فرمود: 171؛ مَا اكْتَحَلْتُ هَاشِمِيَّةً وَلَا اخْتَضَبْتُ، وَلَا رَأَيْتُ فِي دَارِ هَاشِمٍ دُخَانَ حَمَسٍ حِجَجٍ، حَتَّى قَتَلَ عَبْدُ اللَّهِ زِيَادَ -لَعْنَةُ اللَّهِ-؛ هیچ زن هاشمی‌ای خضاب نکرد و سرمه نکشید و به مدت 5 سال، در خانه هیچ هاشمی‌ای، دودی دیده نشد (غذایی پخته نشد)، تا این که عبدالله بن زیاد - که لعنت خدا بر او باد - کشته شد.

فراریان کوفه، به استاندار بصره 171؛ مُصْعَبُ بْنُ زُبَيْرٍ؛ پناهنده شدند و او را به نبرد با مختار تحریک کردند. مُصْعَبُ نیز آماده نبرد شد و دو سپاه در برابر هم قرار گرفتند؛ اما این بار، مختار، شکست سختی خورد و در دارالحکومه، تحت محاصره دشمن درآمد و در ادامه نبرد، کشته شد و باقیمانده یارانش نیز تسلیم شدند.

برپایه گزارش طبری، کشته شدن مختار، در چهاردهم رمضان سال 67 و در 67 سالگی او اتفاق افتاد. پس از شکست مختار، یارانش نیز تسلیم شدند؛ اما جمعی از بزرگان کوفه (از جمله عبدالرحمان بن محمد بن اشعث) با اصرار، مُصْعَبُ بْنُ زُبَيْرٍ را وادار کردند که دستور دهد همه آنان را - که به 6 هزار نفر می‌رسیدند - بکشند.